SEGLE XX

ARX laberint

La dissertació d'avui l'he composta sobre dues conferències meves : Viatge al Segle XX , que és de 2005, i i L'Home Perplex, de 2007. Una i altra tenen relació, i fins es complementen : les reflexions que les van animar tornen una i altra vegada al meu esperit.

Em sembla perfectament demostrable que de tots els oients d'aquesta sala no n'hi ha cap de nascut dins el segle XXI : tots ho devíem fer dins el segle XX. I en vivim les conseqüències, podíem dir que en som conseqüència.

Girem la vista, ja un poc fatigada de tantes coses com hem hagut de presenciar, to al nostre entorn ; i constatem una humanitat carregada d'angúnies i de presses, que va d'aquí d'allà, a banda i banda, quasi sense temps de parar-se a pensar. I al mateix temps els esdeveniments se succeeixen amb un ritme frenètic, un darrere l'altre, aquest més dramàtic o catastròfic o pintoresc que no l'anterior.

Tot això és veritat, però aturam-nos a considerar que d'angúnies sempre n'hi ha hagut, i de calamitats també, al llarg del segles; el que passava era que moltes no ens arribaven, Un tsunami ocorregut ~~a Indonèsia~~ Orient avui dia fotografiat i filmat en directe, podia ser conegut , si ho era, amb retard i, al segle XIX, potser ni n'hauríem tingut notícia. Les angúnies es passaven a casa, abans, i avui són objecte d'estudi i divulgació i de llitera de psiquiatre. Les famoses depressions...Jo diria que el món d'avui ens

entra a casa ,tot ell, confús i al mateix temps extremadament ben retallat, a cada moment.

Com ens el mirem, aquest món? De debò, ben rumiat?

L'home actual podria definir-se com el ciutadà perplex. I al mateix temps com el subjecte més actiu de tot el procés històric. L'activitat de la persona humana del segle XXI pot aplicar-se a desenes de camps que només seixanta anys enrere no existien. I aquest home, aquesta dona que s'enfronta als reptes de l'espai i de la biosfera, que ha penetrat tants de secrets de la matèria i de les estructures mol.leculars , que passeja per camps de genomes, és una figura conscient com mai de la pròpia debilitat, potser precisament perquè ha traspassat uns límits de descoberta i experimentació inesperats i inconeguts només una generació enrere. La mateixa magnitud dels avenços científics , l'acumulació d'experiències computades, el gruix d'estadística , produeixen un embús . I el nostre petit home del segle XXI recau en la perplexitat: la força de la seva palanca és real,sap que pot fer bascular el món, mentre tingui un punt de recolzament, tal com demanava el savi alexandrí, però encara no l' entén el món, i es demana si en aquest planeta que el sustenta potser caldria viure-hi amb transformacions més lentes, però no per modificar-lo acceleradament. El coetani del segle XXI té la sensació que l'està modificant a marxa lleugera. El científic és natural que accepti aquestes transformacions, perquè està en la seva essència d'operar sobre la natura , sobre les forces físiques i els compostos químics, el panorama cel.lular, el mapa genètic. D'altra banda, també concep que és lícit modificar el món en allò que pot ésser útil al millorament de l'espècie, al seu més elevat benestar, a la seva més adequada inserció en el medi que l'envolta. L'home del carrer acaba acceptant finalment, si voleu a mitges, tants de canvis.

La imatge , reina i eina del segle XX, cinema informà , però també desinformà el ciutadà sobre la realitat i la ficció, barrejant-les i creant una visisó del món i de les relacions entre els seus habitants acomodable a les il.lusions i volicions de l'espectador, el qual

Vist ara en la curta perspectiva de les poques passes fetes dins el XXI el segle XX ja se'ns apareix com el simmum de les acceleracions en els progressos, i és així que va crear l'home perplex, precisament perquè la velocitat amb què s'hi encavallaven troballes en investigació i en aplicació arribava a atuir. Les persones que depasem la vuitantena d'anys hem viscut conscientment una gran part del segle XX, i ens és difícil destriar l'anècdota de la categoria en el camp dels canvis i en el factor científic i tècnic que o bé els motiva o els dóna forma definitiva, entre d'altres motius perquè n'hem estat beneficiaris agraïts o receptors involuntaris. No considerarem en el mateix grau haver accedit als avantatges que ens forneixen materials nous, troballes químicofarmacèutiques o procediments quirúrgics , que haver rebut les radiacions d'una bomba atòmica o d'una central nuclear descontrolada, productes també del progrés.

En aquest sentit la perplexitat es tenyeix de consideracions ètiques, que ja s'havien formulat obertament o en cultiu íntim, arran de les dues Guerres del segle XX, els gasos i els schrapnells de la trinxera entre 1914 i 1918, o els bombardeigs indiscriminats a la retaguarda en la de 1939-1945 , per perllongar-se dolorosament en els conflictes locals que s'arrosseguen, cuels, des d'aleshores : en el napalm de les guerres asiàtiques , en les deportacions , i , darrerament, les mines antipersona, la fam, els èxodes , els desplaçaments i les migracions tumultuoses que els continents vell i nou contemplen avui sense ser conscients (?) que es tracta d'autèntiques invasions. Tanta millora científica i tècnica ha contribuït a generar violència per les desigualtats que propicia.

i aquí el 1936-39

Les informacions científiques, avui, presenten un risc [illegible] pel tractament de part dels mitjans : Quasi cada mes un diari afirma que s'ha descobert un remei infal.lible , que està a punt d'aparèixer una vacuna contra això o allò. Ni cal dir que les implicacions cientìfiques de qualsevol notícia reben una aproximació delirant de part de molts mitjans : sobre la mandíbula d'Orce, sobre i l'home congelat dels Alps..., que si tal o tal altra mòmia, o el titular sobre " miracles" en l'escenari oncològic.

Mentrestant plouen damunt nostre més i més troballes ; Un exèrcit pacífic de persones especialitzades està llançat a la recerca per al millorament, sense cap dubte... però els seus avenços tenen lloc al Primer Món. A les portes d'aquest primer món esperen impacients aquells a qui falta poc per accedir-hi, i més enllà, entre l'àcid de l'enveja i la cremor de la rebel.lió, aquells desposseits que trigaran qui sap quant a espigolar les engrunes de tant de progrés, i que moren a milers en l'[illegible] de la desesperança.

La ciència no pot aturar-se, ni pot posar-se a fer política per resoldre el problema de la gana : la distribució dels béns és tasca d'algú altre, la ciència contribueix constantment al millorament des del seu marc, el seu lloc de treball, i ho fa de manera prudent . Les explicacions que dóna solen ser d'una exemplar humilitat, [illegible], són expressats amb una mesurada prudència. Si es descobreix una manipulació productora de plantes més nutritives aquest fet no vol dir que de seguida els aganats menjaran més bé ; [illegible] ,

Tot amb tot, la traducció en beneficis concrets queda entorpida per maniobres de tot ordre i quasi sempre cobertes de terbolesa. L'home no juga net amb l'home.

D'altra banda, les ciències, des de la més abstractament elevada a les més acostades a la quotidianitat , tampoc no són la panacea de tots els mals , sinó una contribució al millorament dels homes i les dones. ~~Homes i dones, enfasats en un nivell de preparació acadèmica mitjanament satisfactori, dins les nostres societats~~

Expliquen la gran el XX convulsió en el segle que ha quedat fa poc enrere, quatre volcans decisius, que han deixat una imprompta perenne . Han canviat la societat. I per sempre. Són :

-la revolució científica i tècnica

-la revolució política i postcolonial

-la revolució de la dona i la família

.-la revolució de les masses i dels joves.

Aquestes quatre sotragades han produït una transformació colossal. Són molt més importants que la Pesta Negra de l'Edat Mitjana, que la revolució laboral de finals del XIX, que els cismes i les descobertes geogràfiques. Afecten la persona humana i la fan víctima d'una pressió inesquivable, els efectes de la qual són, amb tota probabilitat, irreversibles.

---- *La revolució científica i tècnica* s'ha produït...

Per quines vies ? Vegem-ne algunes :

-per les noves matèries

- per l' electrònica i robòtica

- per la conquesta de l'espai

- pels transplantaments , els implantaments i la genètica.

Tota aquesta revolució ha marcat fita perquè ha creat avui un tipus de persona nova, que té una relació amb el medi envoltant que no tenia abans : es desplaça fàcilment, coneix com fer anar automatismes, des del cotxe fins als caixers i autoserveis de tota mena, sent al seu abast tot de serveis socials...

Ara, tot s'ha de dir : també és un tipus humà presoner del consumisme exagerat, embogit per la tendència a no conservar, sinó a llançar , víctima també de la psicosi de novetat (cal que tot sigui nou), de la publicitat i del mimetisme. Per tant, es perd el sentit de la tradició. Així, la libertat de crear és contrarestada pel control que damunt el ciutada exerceix el poder, el diner, la tècnica i la tecnologia: som **espiats** pels controls de l'Estat, la política, la Hisenda, la policia, els fitxers comercials. Ens ofeguem dins la plenitud física d'un món on no hi ha quasi res per descobrir fent difícil la projecció exterior i sense trobar-la dins de nosaltres mateixos.

Hi ha ,s'ha dit, un efecte pervers : no sempre més vol dir millor. A ~~major~~ més accés a la Universitat, més decreixement del valor dels títols universitaris, a més amples autopistes -vuit,deu carrils !- més congestió. Com més l'individu treballa per al seu propi millorament, més beneficia la renda global dels amos de l'economia. Una decisió presa a 6.000 kms , per exemple, una exclusiva informàtica, pot afectar-nos totalment. L'augment de la fabricació i del consum, d'una forma o altra condueix a un increment de la inflació. I de les contaminacions. Atenció al medi ambient? On és, de debò, aquesta atenció?

Repeteixo els conceptes de canvi i progrés succintament enumerats abans explicant-los una mica :

- Matèries noves (plàstics i abans el cel.luloide , el cautxú sintètic, flexibilitat, capacitat d'admetre motlles)

- electrònica i robòtica: ràdio (en principi elèctrica, després electrònica) televisió (conseqüències per a l'oci directe i transferit -video-i com a arxiu) informàtica (el mateix) Conseqüències per a la llar (i també els electrodomèstics)

- l'espai (vols, estacions planetàries ,lluna, Mart)

- els transplantaments (i els implantaments) un aspecte de la cirurgia que es complementa amb les congelacions, els antibiòtics i vacunes (penicilina, vacunes polio, eradicació de malalties) . I els primers passos del que serà l'autèntic salt endavant : la genètica.

I si volíem posar uns exemples arran de terra, esmentarem el cinema, l'automòbil i el turisme on la tècnica domina del tot l'escena.

Podem explicar-ho amb la paràbola de les quatre pantalles, que resumiria tot el progrés del segle XX , segle on la ciència i la tecnologia van unides:

Una pantalla gran -cinema- més petita, -televisió- més petita - ordinador personal- més petita - telèfon mòbil!.

Revolució política i postcolonialisme

Un dels factors desencadenadors de la transformació de les relacions humanes en el segle XX és la liquidació del colonialisme heretat del segle XIX després de cadascuna de les dues guerres del XX : 1914-18 i 1939-45.

Després de [illegible] les guerres el mapa d'Europa i del món canvia i canvia molt. Pert començar els imperis colonials es desfaran. Què volien els imperis colonials ?:

- Domini d'espais mundials
- Pacte colonial sobre primeres matèries.

El domini d'espais mundials comportava també el de les rutes: durant segles Gibraltar i Malta., en mans britàniques, establien una superioritat estratègica al Mediterràni, per exemple .

El canal de Suez representava que les matèries primeres d'Orient arribessin a Europa, el te en primer terme, el cotó i les espècies en segon.; un altre exemple.

Pacte colonial : domini econòmic de la metròpoli damunt .de la colònia. Ocupat un territori, per la violència generalment, establerta una administració colonial, les primeres matèries extretes eren transportades a la metròpoli – El Regne Unit, França, Espanya ,etc—i transformades : després la resultant era venuda a tot el món i la colònia era obligada a comprar-ne també. El cotó en fou un exemple claríssim . Què li quedava a la colònia ? Només l'extracció, l'activitat primària – fosfats, petroli, plata, or, fusta, diamants, te, cacau,

Van venir les revoltes colonials , els pobles sotmesos es van cansar, o van aprofitar les guerres mundials fetes per la potència dominant i on ells havien hagut de lluitar, per emancipar-se després, a través de processos polítics o de guerres post-colonials : Vietnam, Algèria, els països de l'Africa Negra...

A) El mapa del món va canviar : la primera guerra – dita Europea - va produir : el Pròxim Orient, creat artificialment per Anglaterra i França ; les noves nacions europees sorgides principalment de la descomposició de l'Imperi austrohongarès ; i després de la Revolució Russa, la federació de pobles coneguda com Unió Soviètica. Hi ha hagut calma i pau?

B) La segona guerra Mundial 1939-1945 va descolonitzar – almenys sobre el paper- els pobles de l'Africa, de l'Àsia pròxima i de l'Extrem Orient però va donar origen a infinitat de petites guerres i revolucions locals que encara duren vergonyosament – Moçambic, Sudan, Somàlia, Congo, Uganda, Pakistan/India i, sobretot, el conflicte Israel-Palestina. Al darrere hi ha interessos econòmics i estratègics que mantenen el comerç d'armes.

. Però n'hi ha un, de mapa, que ni tots els avenços científics ni polítics no ha resolt,per a vergonya de tots : el mapa de la fam.

La revolució familiar : la dona

Cal començar, en aquest tema, per una afirmació : la rebel.lió de la dona , si volíeu el moviment de la dona, és la més profunda revolució que ha sofert la humanitat des que l'home deixà de caçar bisons deu mil anys enrere.

La rebel.lió de la dona afecta la societat , però també regira el ser més íntim i les relacions a nivell de parella. ~~Per altra banda, aquesta rebel.lió no s'entén sense la presència de l'home, que en aquest cas fa de mirall i de muralla, sovint de paret sorda~~ . I tot coïncideix amb conceptes nous de família.

Aspectes socials : a) [redacted] ; la dona per primera vegada a la historia i massivament, surt de casa per treballar fora , en el més ampli sentit de la paraula : es desenganxa temporalment de la llar. És totalment i personalment visible en els diversos escenaris de la vida social, no pas com a consort, sinó como protagonista

Aspectres ètics . La revolta femenina no s'ha manifestat poc amb violència, però sí en **constància i nervi**; si les condicions socials immediates, família, barri, ciutat, comunió religiosa, hi ajuden un xic, tenim els plantejaments a favor . Si la societat on viu la dona és retrògrada -i no només en països retardats , perquè alguns dels països occidentals no consideren gens (així de fort) la dona –elles ho tenen més cru.

L'home més modern , més actual, comença tot just a canviar en la consideració de la dona ~~com a ésser que conviu amb ell però al qual cal fer control~~. La dona va estar durant segles i segles sotmesa a una situació d'immobilisme provinent de la desaparició de l'escamot caçador – paleolític – i el naixement de la civilització sedentària , els poblats. Llavors van construir la cabana i a la dona li van dir els homes : no et caldrà sortir a caçar, sortirem nosaltres . Tu tens aquest espai propi on cuinaràs i criaràs els fills. Estaràs més còmoda. Al cap de poc li digueren la reina de la casa. Però una reina que tenia uns horitzons limitats, de vegades acceptats per raó de la tradició creada i el conservadorisme dels credos religiosos. La Bíblia no va ser gaire justa amb la dona, i s'hi llegeixen coses ben fortes i de mal pair..

Això va ser molt profitós per a l'home: en un sainet castellà un dels protagonistes presentava la muller a uns altres personatges dient : aquí,la que em renta la roba. La dona casada, la cama trencada i a casa, diu la dita.

Durant el segle XX es va trencar el tabú de la immobilitat i enquistament femenins: van desaparèixer algunes noses físiques : la faldilla llarga i el cabell llarg, i va aparèixer una mobilitat superior no coneguda abans : l'esport, un concepte de la higiene i de la moda diferents, l'assistència a l'escola (que per a les dones és cosa de fa quatre dies) el fet de sortir sola de casa - fixeu-vos el contrast amb els - viatjar també sola ...i l'extensió dels anticonceptius. Al mateix temps una maduració mental avançada , més estudis i coneixements, dones molt joves en tasques de responsabilitat, una participació en accions i llocs socials i polítics,

La revolució de la massa: paper dels joves

La irrupció de la massa , com la rep la família, i els fills .

Estem en un temps de masses: ho va desvelar l'any 1930 el filòsof Ortega y Gasset en el seu llibre *La rebelión de las massas,*

La massa, la multitud, es deixa veure, uniforme, igual a tot arreu : prenent el metro, anant als estadis, omplint les platges, els hipermercats, acudint als grans concerts a l'aire lliure. Es veu, es toca. Era inevitable des de finals del segle XIX i durant tot el vint amb l'emigració a les grans ciutats , les aglomeracions urbanes, la producció industrial creadora del proletariat. Es deixa veure, doncs, per aquest motiu físic, però també ha creat un pensament massiu, sap que per dintre és massa , acumulació d'individus desindividuats: té els mateixos gustos, consumeix idèntic menjar ràpid, visita en ramats allò que està de moda... I que s'ha enrasat es manifesta també en el món del dia a dia: té idèntics electrodomèstics, mira els mateixos programes de TV -perquè ja els hi fan a mida - pren model dels models que li són presentats i oferts sabent que és consumidora fàcil. Tothom té vehicle, tothom fa turisme.

Aquest és un fenomen que s'ha aguditzat a darreries del segle XX, el qual, feliçment, ha suprimit les diferències socials en gran part , i és bo, però que ho ha fet tan de pressa que no hi ha hagut temps de salvar del naufragi ni un poc de gustos refinats a benefici de tots ; ens hem enrasat per baix . ~~Ja vegades ens adonem que no pensem de forma individual, sinó que~~ ens apuntem a pensar com a components de la massa, com si aquesta massa fos un gran, enorme monstre.

La massa ha envaït el món . I l'ha envaït de mal gust, de soroll, d'imposició d'uns determinats models per la via violenta: un concert a qualsevol localitat pot ser una tortura auditiva per als veïns. Les finestres obertes amb música omplen les nits . Hi ha molts individus que circulen amb les motos sense silenciador o amb la ràdio del cotxe eixordant ..Molts dies no pots triar cap programa de TV perquè tots s'assemblen com els formatgets en porcions. I poca gent cedeix el pas a l'altre pel carrer, o demana perdó si et clava un cop de colze. Mirin què passa (el cas de Barcelona) quan es deixa que les males formes siguin la dictadura al carrer.

I aquesta persona desconsiderada agafa l'avió o el tren de gran velocitat , com tothom, i fa turisme i porta una càmera digital a la mà. I hi té dret, escolti!

D'on ha vingut aquesta pesta de la massa ? Ha vingut del permissisme i del consumisme , d'un benestar només material ~~que, tot i ser un~~

La immigració massiva – és a dir, en massa - no afavorirà cap mena de refinament. Al contrari , crearà un subproletariat de masses de perfil diferent i s'integrarà en el consum de TV i begudes imposades per la publicitat. Així no passaran a nosaltres les virtuts seves, perquè ells les hauran oblidat,i en canvi amb gran llestesa hauran adquirit els vicis de la nostra massa. Perilla el nucli familiar estable, l'antiga colla compacta, l'autoritat ha anat cedint dins aquest àmbit familiar i hem acabat comprovant un canvi de les actituds íntimes o declarades de l'individu envers les normes morals, una substitució de les valors consagrades per d'altres de noves i més còmodes, i un refús de fórmules per part tant els joves com els seus pares . I tot això dins el segle XX.

Els elements joves, estan, segons els països, abandonats (III món) o bé mimats, consentits, exalçats (països desenvolupats).

Tanmateix, tant els uns com els altres corren gran perills de sentir-se massa, un ramat que és el seu, on es troben bé, i <u>només</u> dins aquesta específica massa,i per això s'enfronten a les generacions més grans.

. Hem vist moltes revoltes estudiantils i de joves desvagats, protestes d'ocupes, creació de reductes de vida més o menys anarquista. De primer es vesteixen tots idènticament, amb robes d'aquelles multiestatals que detesten, després demanen societats igualitàries , demanen de prohibir el prohibir, l' emancipació de la família -alguns només a mitges- i llibertat sexual. Llibertat sexual sovint a costa de mares adolescents i d'excitants tòxics per a fer el que els seus pares han realitzat sempre sense necessitat d'artificialitats.

Un sector de la joventut és capaç de fer feina molt positiva i al mateix temps consevar el perfil engrescat i normal del fet de ser joves, sense perdre el cap. Per això, entre ells i també els altres, han contribuït a canviar força trets de la societat, que , després del maig francès del 1968, de les revoltes universitàries i del fenomen neoanarquista ,tot dins el segle XX, no serà mai més el que fou al principi d'aquell segle tan proper encara. A costa de la indisciplina social, i del derrocament del principi d'autoritat . El segle XX va crear tot de lleis que rarament es compleixen bé. Dins aquest magma calent la massa es troba esclafada per dues forces incrementades darrerament : el neocapitalisme ferotge i amb l'exclusiva consciència del guany, que li promet avantatges materials, i el fill del neocapitalisme, la globalització , que destrueix tant el medi com la persona.

Una gran Corporacxió d'Estalvi, un Banc, pot tenir més poder que un govern. Un sindicat als EE UU pot fer trontollar el President. Avui dia no hi poder polític: hi ha poder econòmic.

L'educació ,l'ensenyament per a tothom, ha conduït a molts d'estudis inacabats, a la pretensió de tenir títol superior per part de moltes persones sense prou intel.ligència o disciplina d'estudi - les coses són com són, i els tupins tenen una determinada capacitat i no més - i a un preocupant fracàs escolar , arreu del món. Però, és clar, a tu, a mi ens han dit que, com a individu, sóc el més ben plantat i el més llest , no hi ha propaganda que no ho afirmi , tinc una intel.ligència de primera i un cos perfecte. Quan m'adono que això no és així, i que no passaré de gris formiga, em rebel.lo, i apel.lo a la massa, dins la qual em sento segur . Jo, com a individu, dimiteixo de la meva condició de persona singular, accepto de dissoldre'm en la massa i em redueixo a plural . Em dilueixo en la massa. En el cas extrem potser aniré a rompre aparadors amb la cara tapada per un mocador, o recorreré els carrers a velocitat suïcida i la ràdio a tot volum , o embrutaré parets, destrossaré jardins i molestaré tant com podré els altres. Perquè tot i estar confós amb la massa, en el fons sóc un orgullós individualista, i, sovint, frego el fracàs. Però ni que em cregui un individu, sóc només part de la massa, i aquest fracàs ,personal i escolar, que es reprodueix en gran escala a tot arreu de l'ample món, creuen alguns futuròlegs que prepararà la vinguda de moltes dictadures i de molta violència. Els joves universitaris de 1966 a Califòrnia i de 1968 a París van dictaminar fora l'autoritat, fem l'amor i no la guerra, prohibit prohibir...I què?.

els imperis econòmics particulars, del capitalisme, molts d'ells nascuts de la imitació del mode de vida americà, també impulsaven i impulsen una mentalitat acomodatícia , de massa, grisa i ,a l'empara del creixent benestar econòmic, (a partir d'un determinat nivell) consumista. El benefici de les millores socials , entre elles la gran conquesta de les seguretats mèdiques i de pensions, és per altra banda un factor que afavoreix el consumisme i la manca de crítica ; tenim molts d'avantatges aquí i ara, i per tant no cal afinar. Aquest afinar és ,sempre, privilegi de l'individu., un individu que ja des de meitat del segle XX la propaganda comercial volia afalagar dient-li que era el príncep hereu del món , amb frases com " un paradís pera tu" , " tingues el millor cotxe " (sempre adreçant-se a un individu) "tu decideixes", " experimenta un plaer que et farà sentir plenament tu mateix/a," però que en realitat era reduït a massa, al que jo he qualificat de vegades com pasta de formigues. De la massiva alfabetització, es passa a una fluixa educació, a una explosió de la moda, de l'espectacle massiu. O sigui que, adreçant-se aparentment a la persona, de fet reclamen la dimissió de la persona, que tothom aspiri al mateix, que **tingui** això i allò, no que **sigui.** És un dels trets distintius de la globalització, que té una primera causa en la substitució del poder polític per l'econòmic.

víctimes de la falsa opulència

Tots estem d' acord que pugen unes noves generacions en bona part afectades de poca reflexió. Salvant la minoria fortament conscient i responsable.

laxitud, deixadesa.

És de témer que al fons de la poca consciència reflexiva trobem la solada d'una educació errònia en projectes i coixa en abast. Si ens lamentem d'això que se n'ha dit fracàs escolar, ¿què descobrirem en l'estructura de l'acarament estudiant - univers? Què hi grinyola?

Inexcusablement entrem en terreny ètic : el consumisme, alimentat per una moral laxa més totes les facilitats de la tècnica i encara en el caldo de cultiu d'unes economies llamineres, afluixa les molles de la tensió moral. En termes de valoració ètica, diguem que donem més importància al tenir que a l'ésser, tinc això i allò altre en comptes de "sóc".

Aquesta laxitud i deixadesa son palesos en el món de la infantesa, es perllonguen en l'adolescència i amenacen la joventut granada; d'aquests n'hi ha que es rebel.len i s'afilien , per reacció, a l'autoexigència i al rigor; tanmateix, molts d'altres es deixen lliscar pel tobogan de l'afluixament. I, consegüentment, no tenen manera d'estar ben informats, seran presa de la desinformació , de la manca de discerniment, i víctimes del pseudoprogrés. És per això que els corrents més crítics de la pedagogia actual aposten per tornar al rigor raonat , a ensenyar a saber dir no , a positivar allò que risca de ser negatiu.

Però, fins i tot aquells joves que s'han instal.lat en la laxitud i la descurança ens porten almenys una mena d'avantatge : car, si els adults estem ofegats per la diversitat, la mobilitat i la innovació indigesta que ens envolten, en canvi els elements joves de la nostra societat han entrat fàcilment en la consciència del canvi constant, o ja hi han nascut. Ells ,de segur que instauraran una nova manera d'encarar.-se amb l'Univers.

Nosaltres, els adults, vivim sotmesos a pressions i dubtes, tot i que desenvolupem adequadament la nostra activitat, i fins ens hem adaptat poc o molt a les ràpides transllacions, viatges o canvis de decoració. Però de segur que no podem estar oberts a tanta informació accelerada com els joves.

Aprendre a filtrar aquesta informació no és possible amb uns cursets previs : cal una preparació interior, una gimnàstica de neurones i elasticitat de reacció per arribar a ser capaç d'avançar amb peus de plom, a no deixar-se encegar per l'espillet d'una estadística periodísticament servida, o d'una informació apressada. La facilitat en qualsevol camp risca d'esdevenir tirania, un fals escut o porta vergonyant de fugida enfront d'aquelles pressions i dubtes. Els objectius primordials de l'educació -no és, d'altra banda, cap novetat - són la consecució ,persona a persona, d'una mentalitat crìtica mitjanament satisfactòria per tal que hom pugui instal.lar-se ponderadament en les fronteres de la convivència i formar un pacífic exèrcit al més resistent possible respecte dels aspectes negatius de les globalitzacions.

Al capdavall, doncs, ens trobem necessitats d'allò que un estadista va qualificar de " rearmament moral ", el retrobament de la força i l'optimisme , per tal que el món que hem après a dominar amb tant d'esforç de mentalitats genials o, simplement diligents, dins una tradició cada cop més depurada, no ens sembli odiós, intranquil.litzador, i poc apetible. ~~La família, tan "moderna" com es vulgui, (vull dir que no cal que sigui només la tradicional i~~

La família (no cal que tingui l'
esterotipada) ha de recuperar el paper constructor de l'individu . En més grau que l'escola, la qual només ha de ser un complement d'aquell nucli primari, orientada tambá a educar abans que a instruir ; la persona educada des de molt jove, és precisament la que , en raó dels hàbits adquirits i la reflexió concomitant, estudiarà més bé i amb més profit, i sabrà veure, enllà de les anècdotes, les categories, és a dir el desplegament de les múltiples tesis que ens fan avançar i viure. Conjuntament amb aquesta disposició inicial es produiran les primeres dues consciències operatives, la del respecte als altres i la del respecte al medi. Se'n parla molt, s'ha posat de moda, fins abusivament, el mot ecologia , ecològic, però allò que interessa que es retingui sòlidament des de la infantesa és que no podem malbaratar els tresors naturals garantia de l'equilibri i de la supervivència ni permetre que els àvids poders econòmics els malmetin més.. Il.lustrem-ho repetint la frase del gran cap Indi pell Roja : " La terra és una herència que ens han llegat els nostres fills".

Els límits del coneixement són també els d'un reconeixement, el de la consciència de la nostra poquesa. No hi ha cap persona conscient de la importància del món natural i de la biosfera on es troba inserida, que no militi en la seva defensa des del més humil dels racons. No hi ha cap gran persona, literat o tècnic, investigador o inventor, pensador o arqueòleg, que no expressi en formes més o menys variades aquell concepte de *només sé que no sé res,* que ens ve l'antigor. Perquè precisament cada nou pas en el progrés obre un altre interrogant ,i cada certitud un nou camp verge.

Per acabar, voldria acomiadar-me del segle XX des del segle XXI, on he entrat potser de propina.

Estimat segle XX: ja veus què ens has deixat, tot d'invents, tot de guerres, un regiment de savis i artistes, i alguns monstres, les recurrents crisis econòmiques, de l'energia i de l'equilibri polític, gran benestar material en alguns indrets i immenses bosses de pobresa per molts d'altres. I enmig de les desigualtats i la desconfiança , ens has permès d'entrar en el XXI amb la consciència que ens cal aprofitar allò bo que has escampat, i posar-lo en benefici de tots. I seguir [redacted] la capacitat de creació i exemple dels teus Edison, Einstein, Casals, Gaudí, M Luther King Fleming, Teresa de Calcuta , Casaldàliga, capaços per la [redacted] seva integritat i i el seu esforç personal d'inspirar-nos en el dia a dia.

Res més. Gràcies i salut a tots